

правосуддя для громадян і бізнесу. Програма фінансує заходи, які охоплюють навчання суддів та інших практикуючих юристів, взаємне навчання, судову співпрацю та підвищення обізнаності.

Таким чином, Матриця показників ЄС у сфері правосуддя за 2022 рік показує різноманітну картину ефективності систем правосуддя в державах-членах. Якщо в деяких державах-членах високий рівень цифровізації системи правосуддя дозволив майже безперешкодно функціонувати судам і прокуратурі під час пандемії COVID-19, то в інших тимчасове закриття судів призвело до зниження ефективності, особливо в судах першої інстанції. Оновлений розділ Матриці, присвячений цифровізації систем правосуддя, демонструє тенденції до подальшого впровадження цифрових інструментів, які є у розпорядженні судів, прокуратури та персоналу судів. Все ще актуальними є проблеми забезпечення повної довіри громадян до правових систем усіх держав-членів. Уміщена в Матрицю інформація сприяє моніторингу, що здійснюється в рамках Європейського механізму забезпечення верховенства права, і входить до щорічного звіту Європейської Комісії про верховенство права.

Список використаної літератури

1. EU Justice Scoreboard 2022: ten years of monitoring the effectiveness of justice systems. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3146
2. Justice programme 2021 – 2027. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/justice-programme_en
3. Perceived independence of the national justice systems in the EU among general public. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2752>
4. Questions and Answers about 2022 EU Justice Scoreboard. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_22_3147
5. Recovery and Resilience Facility. URL: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en
6. Rule of Law Report 2021. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ruleoflaw2021_toolbox_factsheet_en.pdf
7. Speech by Commissioner Reynders on the 2022 EU Justice Scoreboard. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_22_3211
8. The 2022 EU Justice Scoreboard. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions COM(2022) 234. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu_justice_scoreboard_2022.pdf

Тетяна САВОСТЕНКО

к.е.н., доц., доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування, НТУ «Дніпровська Політехніка»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Безпека харчових продуктів і продовольчої сировини є однією з вирішальних складових економічної та формування продовольчої безпеки держави й визначається спроможністю країни ефективно контролювати виробництво й ввезення безпечного та якісного продовольства на загальноновизнаних у світі засадах.

Проблема відсутності ефективного державного контролю за додержанням операторами ринку харчових продуктів законодавства про якість та безпечність продукції в останні роки постає в Україні особливо гостро. Неодноразово порушувалося питання про необхідність побудови такої системи державного контролю, яка б наблизила діяльність українських товаровиробників до рівня європейських стандартів. Гарантування безпечності харчових продуктів є передумовою захищеності життєво важливих інтересів населення країни, за якої

задовольняються потреби громадян щодо охорони здоров'я й підтримки стабільної благополучної епідемічної й епізоотичної ситуації в країні, збереження генофонду населення, що, у свою чергу, є запорукою збереження людського потенціалу та сталого розвитку суспільства. Вирішення даної проблеми сприяє розв'язанню важливих соціальних завдань щодо охорони здоров'я населення.

У рамках ЄС з 01 січня 1993 р. існує єдиний внутрішній ринок – це означає спільний ринок та вільний рух товарів і послуг у межах ЄС, а також вільне переміщення продуктів харчування, зокрема продуктів тваринного походження та тварин. Єдиний європейський внутрішній ринок охоплює усі держави-члени ЄС, а також такі країни, як Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія, які разом з ЄС утворюють Європейську економічну зону. Спільний внутрішній ринок ЄС забезпечує гармонізований європейський економічний простір з єдиними правовими вимогами і стандартами якості та безпечності для харчових й інших продуктів.

Країни ЄС використовують систему TRACES (Trade Control and Expert System) – багатомовну санітарну та фітосанітарну он-лайн платформу Європейської Комісії по сертифікації та підтримці експорту тварин, продукції тваринного та рослинного походження, харчових продуктів, кормів до ЄС. Основною метою функціонування системи TRACES є оптимізація процесу сертифікації та всіх пов'язаних з цим дій, створення повністю цифрованого механізму сертифікації вантажів. TRACES полегшує обмін інформацією та документами між усіма торговими сторонами та компетентними органами та прискорює адміністративні процеси. Система TRACES доступна на 34 мовах, що полегшує її використання для компетентних органів та торгових партнерів з країн, що не входять до ЄС, у тому числі України. Таким чином, всі оператори ринку, які задіяні в торгівлі харчовими продуктами тваринного та нетваринного походження, рослинною продукцією, кормами, живим тваринами з Європейським Союзом мають бути зареєстровані у TRACES [1].

Для ввезення тварин і продуктів тваринного походження на територію ЄС існують певні правила. Зокрема:

- країна-експортер має бути включена до списку держав, яким дозволено експортувати відповідну категорію продукції до ЄС;
- продукцію має бути вироблено на затверджених переробних підприємствах в країні-експортері;
- імпорт має супроводжуватися сертифікатом здоров'я, виданим офіційним ветеринарним компетентним органом країни-експортера [2].

Кожна партія товару підлягає перевірці на пункті пропуску, коли перетинає державний кордон ЄС. Якщо в країні-експортері зафіксовано спалах ветеринарного захворювання, яке становить серйозну загрозу для здоров'я тварин або людей, тоді ЄС застосовує тимчасові захисні заходи, аж до призупинення імпорту з країни-експортера.

Для імпорту рослин та продуктів рослинного походження на територію ЄС має бути представлений фітосанітарний сертифікат, виданий компетентним органом країни-експортера. У пункті пропуску через державний кордон має бути проведено процедури фітосанітарного контролю [2].

На зовнішніх кордонах ЄС створено близько 300 прикордонних інспекційних пунктів, так званих *veterinary border inspection posts (BIPs)*, де ветеринарні лікарі здійснюють огляд партій тварин, продуктів харчування та продуктів тваринного походження на дотримання стандартів ЄС. Ці специфічні ветеринарні перевірки є дуже важливими, оскільки тварини та продукти тваринного походження представляють собою найвищий ризик для біобезпеки та здатні передавати хвороби, які можуть загрожувати здоров'ю людей та тварин.

Тварини або продукти тваринного походження можуть бути ввезені до ЄС лише у тому випадку, якщо вони пройшли ветеринарні перевірки на прикордонних інспекційних пунктах та на них були видані відповідні документи, зокрема загальний ветеринарний в'їзний документ – *Common Veterinary Entry Document (CVED)*, виданий TRACES [3].

Для спрощення ведення бізнесу між країнами із високими показниками експортно-імпорتنних операцій з органічними товарами є поширеною практика укладення двосторонніх угод еквівалентності органічних стандартів.

Угоди еквівалентності органічних стандартів означають, що країни, які підписують, визнають законодавче регулювання та довіряють системі контролю органічного сектору одна одній. Відтак, вони приймають органічну сертифікацію товару іншої сторони як еквівалентну, тобто рівну власній. Для бізнесу це означає зняття фінансового навантаження для подвійної органічної сертифікації, а, отже, і спрощення виходу на органічний ринок даної країни. Утім, часто такі угоди мають обмеження щодо секторів застосування чи виключають органічні товари, вироблені з імпортованої сировини. Угоди еквівалентності органічних стандартів значною мірою є політичними і залежать від політичної волі та перемовин між урядами, але також засновані і на технічній оцінці.

Дослідження досвіду ЄС надає змогу визначити наступні напрями удосконалення в Україні державного контролю безпечності харчових продуктів: подальша імплементація українського законодавства у сфері державного контролю безпечності харчових продуктів до вимог законодавства Європейського Союзу; запровадження ефективної системи державного контролю на кордоні під час ввезення харчових продуктів, у тому числі шляхом створення відповідних прикордонних інспекційних постів; створення належної системи державного контролю (нагляду) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції; боротьба з фальсифікацією харчових продуктів та харчовим шахрайством; покращення систематизації даних щодо державного контролю.

Список використаної літератури

1. Рекомендації щодо проведення реєстрації операторів ринку у системі TRACES NT. Держпродспоживслужба. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/uploaded-files/metodichni-rekomendatsii-traces-nt.docx>.
2. Норми права ЄС в сільському господарстві : дослідження EDERA та Міжнародного фонду «Відродження» за підтримки ЄС у рамках проекту «Громадська синергія». URL: <https://eu-agreement.ed-era.com/b7/p2>.
3. Недосеков В. В., Ситнік В. А., Шевчук В. М. [та ін.]. Організація та економіка ветеринарної справи: навчальний посібник / за заг. ред. В. В. Недосекова; МОН України, Національний університет біоресурсів і природокористування України. К., 2019. 396 с.

Микола ТКАЧЕНКО

*слухач Навчально-наукового інституту державного управління, НТУ «Дніпровська Політехніка»,
гр. 281м-21з-5 ІДУ м. Дніпро*

МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Визначною подією для України стало набуття чинності всіма розділами Угоди про асоціацію з 1 вересня 2017 р. Ця подія значно зміцнила позиції нашої країни. Процес імплементації положень цієї Угоди супроводжувався проведенням реформ системи органів влади, державної служби, децентралізації, соціальної політики, що забезпечувало секторальну перебудову відповідно до взятих зобов'язань. Не менш видатною подією для українського суспільства було підписання Закону про внесення змін до Конституції України щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО, який набув чинності 21 лютого 2019 р. Україна офіційно подала заявку про вступ до ЄС 28 лютого 2022 р., через чотири дні після початку російської агресії.

Темпи та ефективність євроінтеграційного курсу України залежать від багатьох факторів внутрішнього і зовнішнього характеру. Головний серед них – політична воля української влади,